

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

35. Quem modum torqueri debeant Inquisitores adhibere cum reis, &
quomodo; & de tormento ignis ad pedes adhibito? Ex p. 4. tr. 6. res. etiam
35.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

torturam sufficientia, sed datur ad extorquendam confessionem; quam Baldi opinionem in contingentia facti approbavit Concilium Neapolit. ut testatur Capycius decis. 145. & hæc omnia docet Brunus tract. de indic. 9. §. num. 4. Caravita riuu 259. num. 14. Miranda in ordine judic. tom. 2. §. 26. art. 4. conclus. 5. Gomez 10. 3. variat. cap. 12. num. 5. Clarus lib. 5. §. final. quast. 45. num. 6. Mascardus de probat. lib. 3. conclus. 1385. num. 15. & Soula in aphorism. Inquisit. lib. 2. cap. 39. num. 48. Vmbertus Locatus in praxi Inquisit. ver. Tortura. §. & scias etiam Cartharius de interrog. reor. lib. 3. cap. 2. num. 3. Ludovicus Peguera in praxi cap. 12. §. 5. num. 26. licet ipse asserat se non vidisse in praxi hanc opinionem à iudiciis admitti, si tamen in aliquo loco addit, putat esse optimam & laudabilem; unde in hoc casu Inquisitor sequatur praxim suæ Inquisitionis.

RESOL. XXXV.

Quem modum torquendi debeant Inquisitores adhibere cum reis, & quomodo; & de tormento ignis ad pedes adhibito? Ex p. 4. tract. 6. Ref. etiam 35.

§. 1. **N**on debent recedere, saltem in hoc Regno Siciliæ, à tormento funis, videtur enim approbatum consuetudine & jure communi, ut in l. nullus, ibi, fiduciarum tormenta, & ibi glossa & Salicetus, C. ad l. majest. Sed quomodo tale tormentum dandum sit, docet Simanca in Cathol. insit. tit. 65. n. 62. sic enim ait: Considerare iudices debent qualitatem personarum, criminum, & indiciorum, aliter enim torquendi sunt servi quàm liberi, fortes quàm timidi, juvenes quàm senes, robusti, quàm debiles, humiles quàm honesti, nobiles, quàm ignobiles, hi enim elementius, illi durius torqueri debent. Sic ille, & post illum Suarez de Paz in praxi tom. 1. part. 5. cap. 3. §. 12. num. 65. & Villagut. in praxi. can. lib. 7. cap. 3. conclus. 1. & 2. & novissimè Sanchez in opusc. tom. 2. lib. 6. cap. 3. dub. 15. num. 2. vide etiam Gomez tom. 3. var. cap. 13. n. 5. & Mirandam in ordin. indic. tom. 2. quast. 26. art. 15. conclus. 3. Soulam in aphorism. Inquisit. lib. 2. cap. 39. num. 30. juncto num. 25. ubi sic ait non sunt omnes rei æqualiter torquendi, sed magis, vel minus, secundum qualitatem personarum delicti, & indiciorum, nec in modo torquendi, & in tempore immoderate debet reum torquere, nisi per horam ad summum, nec regulariter fiant plures quassationes, seu ictus, quàm tres, ita Soula. Vide etiam Deltium in disquis. magic. append. 2. lib. 5. quast. 24. & Guazzinus tom. 2. lib. 1. defens. 30. c. 20. per tot. Sed in praxi visum est quòd ex multis reis ita tortis nemo confitebatur, ideo in tali casu regulariter amplius hoc tormentum in magna Regia curia non adhibetur. Hinc etiam factum est multis adhuc annis, ut in sacro Tribunali hujus Regni etiam DD. Inquisitores amplius hoc tormento non utantur, sed quando rei ex aliquo impedimento non possunt torqueri, illos puniunt pœna extraordinaria, cum abjuratione, propt̃ delicti qualitas & probationes exposcunt.

RESOL. XXXVI.

An Inquisitores debeant torturam adhibere Clericis non infamatis, sed tantum indicatis?
Et in casu occurrenti, an mitius torquendi sint clerici, quàm laici?
Et an, quando datur tortura Ecclesiasticis, non laici, sed Clerici debeant illos torquere?
Et an Clericus debeat admitti ad Canonicam purgationem. V.

nem, quando est gravatus indicis ad torturam, vel debeat torqueri? Ex p. 4. tract. 6. Ref. etiam 36.

§. 1. **N**egativa sententia suadet per ea, quæ adducit Didacus Canteria in quast. crim. quast. 51. de reo num. 1. Bernardus Diaz in praxi. crimin. cap. 125. Damhauderus in praxi. crimin. cap. 37. num. 25. Maceratenis var. resol. lib. 3. resol. 44. cas. 4. M. 4. Guazzinus tom. 2. lib. 1. defens. 30. cap. 1. num. 7. Eugerius consil. 76. n. 103. Decianus vol. 4. respos. 124. num. 38. Maritus in praxi. crimin. §. nunc videndum, num. 51. & in §. ex prædicta, num. 40. & singul. 55. Bossius tit. de indicis, num. 15. Ioan. Gratianus in regulis & fallentis, reg. 226. n. 91. Cassaneus in consuet. Burgun. rubr. 1. §. 5. num. 6. & alij asserentes, quòd si etiam mille essent indicia contra Clericum, sed non esset de crimine diffamatus, non posset torqueri; & quidem hæc opinio est probabilis, & satis pia, & multum favens statui clericali, quam novissimè docet etiam Eymericus à Rosbach in praxi. crimin. tit. 5. cap. 22. num. 2.

2. Sed his non obstantibus affirmativam sententiam tenendam esse puto in casu hæresis maxime, & illam tueretur ex nostris Pegna in direct. Inquisit. part. 3. comment. 110. tit. F. Simanca in cathol. insit. tit. 65. num. 48. & Ludovicus Miranda in ordine judiciario tom. 2. quast. 26. art. 2. conclus. 2. Ignatius Salzedus in praxi. crimin. Bernardi Diaz. ubi supra lit. A. Petrus Caballus centur. 2. cas. 84. num. 20. & Michaël Zanardus in direct. Inquisit. part. 3. cap. 95. fol. 513. ubi si ait: Et si Clericus non possit torqueri nisi sit de crimine diffamatus, ut supra, diximus tamen in hęc crimine hæresis ad eum torquendum sufficient legitima indicia, quia crimen est exceptum, & sumus in majori periculo in Clerico & Doctore, qui magis possunt alios lædere, labèque hæreticali inficere, quàm laici, qui per pravitatem hanc propter eorum ignorantiam ita de facili non possunt alijs damnum inferre. Ita ille, quod etiam confirmatur, nam dato, quòd infamia ad Clericum torquendum sit necessaria, hæc sanè sufficiens oritur ex semiplena probatione alijsque indicis, quæ eum suspectum, & infamatum reddunt, ergo, &c.

3. Verum licet hæc opinio vera sit, advertant tamen Dom. Inquisitores; quòd in casu occurrenti mitius torquendi sunt Clerici, quàm laici, & ita tenet Pegna, Maceratenis, Miranda, Salzedus locis citatis, quod intelligendum est, cæteris paribus, stante eadem qualitate delicti, & indiciorum, ut rectè observat Michaël Zanardus in direct. Theol. part. 3. cap. 94. fol. 510. & ideo dixit Soula in aphor. Inquisit. lib. 2. cap. 35. n. 32. quòd Ecclesiastici, nisi delicti enormitas id postulaverit mitius, torquentur, non desunt tamen, ut observat Caballus centur. 1. cas. 85. num. 18. Doctores contrarium tenentes, & ita tenet novissimè Ant. Quevedo lib. de indic. part. 1. cap. 12. n. 17. sed tu ne discedas à prima opinione.

4. Nota etiam quòd secundum aliquos Doctores, quando datur tortura Ecclesiasticis, non laici, sed Clerici debent illos torquere; sed hoc non observatur in nostro Tribunali, & ideo Didacus Canteria in q. criminal. 9. tit. de reo, n. 1. in fine, sic ait. Vnum solet servari, quòd quando datur tortura Clerico, non solet dari per laicum, sed per alium Clericum; ego tamen contrarium vidi praticari tam in judicio S. Inquisitionis, quam in judiciis alijs Ecclesiasticis. Ita ille.

5. Et tandem nota quòd Clericus non debet admitti ad canonicam purgationem, quando est gravatus indicis ad torturam, sed debet torqueri. Ita Guazzinus tom. 2. lib. 1. defens. 30. cap. 10. num. 6. & alij; est tamen verum, quòd indicia ad torquendum Clericum non debent esse indicia ordinaria, quæ sufficiunt contra laicum, sed requiruntur graviora, & urgentiora, propter illam